

METAMORFOZA PRZESTRZENI

**META
WO
FOZY** partner
programu
rewitalizacji
polskich
miast

LAFARGE

A member of
LafargeHolcim

Nadawanie nowych funkcji istniejącym budynkom poprzez ich rewitalizację i przekształcanie to ważny trend współczesnej architektury na całym świecie. „Nigdy nie wyburzaj, nigdy nie usuwaj ani nie zastępuj, zawsze dodawaj, przekształcaj i wykorzystuj ponownie!” – to maksyma przypisywana takim architektom, jak Frédéric Druot, Anne Lacaton oraz Jean-Philippe Vassal. Kierując się tą myślą, młodzi polscy architekci stworzyli projekty „Ekospołeczność” oraz „Nowoczesny azyl”, które zdobyły pierwszą i drugą nagrodę w kategorii Next Generation prestiżowego międzynarodowego konkursu LafargeHolcim Awards.

LafargeHolcim Awards to konkurs promujący zrównoważone budownictwo o międzynarodowym zasięgu, organizowany przez LafargeHolcim Foundation for Sustainable Construction. Jego celem jest wyróżnienie prac, które odpowiadają na istotne technologiczne, środowiskowe, społeczno-ekonomiczne i kulturowe problemy we współczesnym budownictwie przy jednoczesnym dążeniu do architektonicznej doskonałości.

Prace oceniane były na podstawie takich kryteriów, jak: innowacyjność, standardy etyczne i zapobieganie wykluczeniu społecznemu, wpływ na zasoby i środowisko, uniwersalność, walory estetyczne i kontekst. Jury składające się z 9 światowej klasy ekspertów z dziedziny budownictwa i architektury nagrodziło dwa projekty przekształcenia istniejących już obiektów stworzone przez architektów z Polski. Prace wybrano spośród 792 zgłoszonych projektów z całej Europy, a ich autorzy otrzymali łącznie nagrody w wysokości 45000 dolarów.

Projekty wyróżniały się modelowym wykorzystaniem już istniejących brył, które autorzy w estetyczny i nowatorski sposób dostosowali do zupełnie nowych funkcji. Przewodniczącym jury dla Europy był Harry Guger, profesor architektury i urbanistyki w Szwajcarskim Federalnym Instytucie Technologii w Lozannie. Harry Guger zaprojektował m.in. Laban Dance Center w Londynie, za który otrzymał prestiżową nagrodę RIBA Stirling Prize.

Ekospołeczność – od fabryki do kompleksu mieszkaniowego

Ponowne wykorzystanie istniejącej architektury poprzez jej rewitalizację i rekonstrukcję powinno być jednym z głównych celów architektów projektujących miasta. Wyeliminowanie procesu rozbiórki zmniejsza zanieczyszczenie środowiska oraz koszty inwestycji, a także pozwala na zachowanie wartości historycznej okolicy.

Projekt przekształcenia fabryki w Łodzi w kompleks mieszkaniowy – „Ekospo-

Ponowne wykorzystanie istniejącej architektury poprzez jej rewitalizację i rekonstrukcję powinno być jednym z głównych celów architektów projektujących miasta.

teczność” – który uzyskał pierwszą nagrodę w kategorii Next Generation, powstał w zgodzie z tą ideą. Małgorzata Mader, autorka projektu z Politechniki Łódzkiej, zaproponowała adaptację opuszczonego budynku fabrycznego w przemysłowej dzielnicy Łodzi na wielorodzinny kompleks mieszkaniowy. W istniejący stalowy szkielet wstawiono nową konstrukcję z drewna, a mieszka-

nia rozmieszczono w naprzemiennym układzie z zewnętrznymi dziedzińcami. Właściwości przestrzenne projektu opierają się na zestawieniu istniejącej wielkoskalowej struktury fabryki z kameralnym charakterem nowych mieszkań.

– *Staram się tworzyć architekturę, która jest blisko ludzi – jest czymś, co ułatwia im życie i funkcjonowanie na co dzień. Projekty, które nie są pompatyczne, nadmuchane i nie ma w nich zbędnej „poezji”. Nie musimy zawsze sił się na poszukiwanie czegoś nowego. Powinniśmy wykorzystywać elementy już wymyślone i tworzyć zaskakujące połączenia. W moim przypadku jest to połączenie rewitalizacji i wykorzystanie hali jednoprzestrzennej i ecousingu, który jest elementem pomagającym ludziom integrować się z przestrzenią miasta. Wprowadzenie takich projektów w mieście zawsze daje pozytywną, nową energię i to jest bardzo potrzebne w architekturze* – podkreśliła Małgorzata Mader, autorka projektu.

Fabryka „Ekospołeczność” to pozytywny przykład aktywizacji obiektów poprzemysłowych. Jury wysoko oceniło założenia projektu uwzględniające zarówno fizyczne, jak i społeczne skutki dezindustrializacji Polski po 1989 roku oraz pomysł przekształcenia istniejących budynków fabrycznych zamiast ich wyburzenia. Projekt odczytano jako manifest inicjujący dyskusję na temat potrzeby zajęcia się istniejącymi zasobami budowlanymi miast jako materiałem samym w sobie. Dostrzeżono także wprowadzenie dodatkowych rozwiązań poprawiających parametry ekologiczne budynku oraz postawienie na pierwszym planie społeczności – budowanie na zasadzie partycypacji – co ostatecznie urzeczywistniło wizję autorki o architekturze „ekospołeczności”.

Jakub Grabowski, autor projektu „Nowoczesny azyl”

Nowoczesny azyl – klasztor w nowej odsłonie

Drugą nagrodę w kategorii Next Generation otrzymał projekt przekształcenia klasztoru w Otyniu w woj. lubuskim na ośrodek leczenia uzależnień behawioralnych – autorstwa Jakuba Grabowskiego. Autorowi przyświecała idea stworzenia nowego systemu zachowania i ponownego wykorzystania zabytków na Dolnym Śląsku. Komunizm i nacjonalizacja po II wojnie światowej, późniejsza ponowna prywatyzacja i restrukturyzacja w latach 90. przyczyniły się do tego, że wiele historycznych budynków popadło w zapomnienie. Projekt „Nowoczesny azyl” stanowi przykład rozwiązania, które pokazuje, że obiektom zabytkowym w bardzo złym stanie można dać zupełnie nowe życie. Klasztor został obudowany drewnianą konstrukcją w celu zabezpieczenia go przed dalszą degradacją.

– *Zdobycie drugiego miejsca w tak prestiżowym konkursie, w którym udział wzięło wielu zdolnych architektów, jest dla mnie ogromnym wyróżnieniem. Jestem także szczęśliwy, że dwa projekty z Polski zdobyły główne nagrody w naszej kategorii – jest to dowód na to, że polska architektura świetnie się rozwija. Traktuję to wyróżnienie jako duży impuls, by pozytywnie patrzeć w przyszłość i dalej inwestować we własny rozwój* – powiedział Jakub Grabowski, autor projektu.

W centrum dyskusji jury znalazło się również wykorzystanie estetycznej wartości architektury z myślą o ludziach w potrzebie. Zauważono, że „nowoczesny azyl” to miejsce przesyczone spokojem, wytchnieniem i pięknem. W projekcie wykorzystano także odnawialne zasoby w postaci odwiertów geotermalnych, pomp ciepła i paneli słonecznych na dachu do ogrzewania budynku w zimie.

Opr. red.

Małgorzata Mader, autorka projektu „Ekospołeczność”